

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра філософії та соціології

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Логіка

спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 014 «Середня освіта», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 032 «Історія та археологія» 034 «Культурологія», 035 «Філологія», 051 «Економіка», 052 «Політологія» 053 «Психологія», 054 «Соціологія», 055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», 056 «Міжнародні економічні відносини», 061 «Журналістика», 073 «Менеджмент», 101 «Екологія», 124 «Системний аналіз», 227 «Фізична реабілітація», 242 «Туризм»

Автори:
к.і.н., доцент Цибулько О.С.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 7 від «19» лютого 2019 р.

ЗМІСТ

Робоча програма навчальної дисципліни	3
Опис навчальної дисципліни	5
Мета та завдання навчальної дисципліни	7
Навчальний контент	8
Структура навчальної дисципліни	11
Індивідуальні завдання	13
Список літератури	14

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА

напрямок підготовки 012 «Дошкільна освіта»
014 «Середня освіта»
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
032 «Історія та археологія»
034 «Культурологія»
035 «Філологія»
051 «Економіка»
052 «Політологія»
053 «Психологія»
054 «Соціологія»
055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
056 «Міжнародні економічні відносини»
061 «Журналістика»
073 «Менеджмент»
101 «Екологія»
124 «Системний аналіз»
227 «Фізична реабілітація»
242 «Туризм»

2018-2019 рік

Робоча програма ЛОГІКА для студентів за напрямом підготовки

012 «Дошкільна освіта»

014 «Середня освіта»

029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

032 «Історія та археологія»

034 «Культурологія»

035 «Філологія»

051 «Економіка»

052 «Політологія»

053 «Психологія»

054 «Соціологія»

055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

056 «Міжнародні економічні відносини»

061 «Журналістика»

073 «Менеджмент»

101 «Екологія»

124 «Системний аналіз»

227 «Фізична реабілітація»

242 «Туризм»

Розробники:

Цибулько О.С., кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та соціології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та соціології

Протокол від «19» лютого 2019 року, № 7

Завідувач кафедри філософії та соціології

Слющинський Б.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта, 0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, 0201 Культура, 0203 Гуманітарні науки, 0301 Соціально-політична науки, 0302 Міжнародні відносини, 0303 Журналістика та інформація, 0304 Право, Економіка та підприємництво, 0306 Менеджмент і адміністрування, 0401 Природничі науки, 0403 Системні науки та кібернетика, 1401 Сфера обслуговування	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність: <u>012 «Дошкільна освіта»</u> <u>014 «Середня освіта»</u> <u>029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»</u> <u>032 «Історія та археологія»</u> <u>034 «Культурологія»</u> <u>035 «Філологія»</u> <u>051 «Економіка»</u> <u>052 «Політологія»</u> <u>053 «Психологія»</u> <u>054 «Соціологія»</u> <u>055 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»</u> <u>056 «Міжнародні економічні відносини»</u> <u>061 «Журналістика»</u> <u>073 «Менеджмент»</u> <u>101 «Екологія»</u> <u>124 «Системний аналіз»</u> <u>227 «Фізична реабілітація»</u> <u>242 «Туризм»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>модульне дослідження</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
	Лекції		

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-год.	-год.
		Самостійна робота	
		60 год.	68 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
		Вид контролю:	
		залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 33,3 % (30/60)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Поняття “логіка” охоплює та позначає низку явищ об'єктивного та суб'єктивного світу. В повсякденному розумінні – це, передусім, певна тривка закономірність появи і розвитку об'єктів діяльності. Цим поняттям характеризують і окремі духовні явища, насамперед спрямованість людського мислення. Логікою також називають науку про форми, принципи, процедури впорядкування процесу розмірковувань людини.

Навчальна дисципліна “Логіка” має за мету ознайомити студента з основними закономірностями існуючих логічних форм мислення, пояснити структуру і прийоми правильного міркування для розвитку навичок і вмінь ясного доказового розмірковування.

В основу розуміння предмету логіки покладено думку, що логіка є наукою про форми і процедури правильного міркування людини, тобто міркування, в якому одні думки з необхідністю впливають з інших.

Теоретико-ідейною основою програми виступив матеріал, надбаний формальною логікою і риторикою.

Задля реалізації поставленої мети необхідно здійснити такі завдання:

- а)ознайомити слухачів з основними категоріями і поняттями сучасної формальної логіки;
- б)окреслити специфіку законів мислення, які вивчаються формальною логікою;
- с)розкрити проблему істинності та правильності мислення, специфіки фактичних і логічних помилок;
- д)розглянути проблеми і техніку переконання співрозмовника, яка ґрунтується на вмінні вибрати низки можливих прийомів переконання найбільш ефективні і дійові;
- е)сприяти формуванню у студентської молоді логічної культури мислення

Компетенції (вміння), які необхідно розвинути у студентів під час навчання.

- ◆ як виявляти основні поняття в тексті, з'ясовувати їх структуру, встановлювати відношення між ними;
- ◆ логічно правильно поділяти, класифікувати, визначати поняття;
- ◆ як знаходити помилки у поділах, класифікаціях, визначеннях, критикувати їх і не допускати в своїх міркуваннях;
- ◆ виявляти логічну структуру висловлювань і на підставі цього витлумачувати їх;
- ◆ як міркувати відповідно до законів логіки; знаходити помилки в текстах і міркуваннях інших людей, пов'язані з їх порушенням;
- ◆ як аналізувати запитально-відповідні ситуації, логічно коректно ставити запитання і давати відповіді на них;

Результати навчання.

- ◆ виявляти міркування, вихідні положення і наслідки, що містяться в тексті;
 - ◆ виводити раціональні висновки з наявної інформації відповідно до правил і законів логіки;
 - ◆ логічно грамотно будувати свої міркування і знаходити помилки в міркуваннях опонентів;
 - ◆ конструювати коректну аргументацію;
 - ◆ переконливо критикувати аргументацію опонента;
 - ◆ уникати типових помилок в аргументацій та критиці;
- розпізнавати прийоми маніпулювання співрозмовником і протистояти.

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1. «Закони і форми правильного мислення»

Тема 1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.

Основні дефініції поняття “логіка”. Історія логіки. Структура логіки. Логіка і міркування. Логіка і світ. Логічна онтологія. Логічна культура. Поняття “культури мислення”. Характеристика визначень: “мислення”, “свідомість”, “абстрактне мислення”. Мислення як об’єкт логіки. Культура пізнання. Єдність чуттєвого пізнання і абстрактного мислення. Основні форми чуттєвого пізнання: відчуття, сприйняття і уявлення. Поняття, судження і умовиводи як основні форми абстрактного мислення. Предмет науки логіки. Роль логіки у розвитку науки.

Мислення, логіка та мова. Значення мови у вивченні мислення. Мислення, мова, міркування. Дефініція мови. Типологія мов. Мова як знакова система. Види знаків. Логічна форма (структура) мислі. Семантичні категорії. Дескриптивні висловлювання: терм, предикатор, логічний підмет, логічний приудок, аргумент та інші. Визначення логічних термінів. Логічні зв’язки, спеціальні назви і символи. Логічні і пропозиційні сполучники. Визначення пропозиційних зв’язок: заперечення, кон’юнкція, диз’юнкція, сильна диз’юнкція, імплікація, еквіваленція. Предметне і смислове значення мовних висловів. Мова як інформаційна система і засіб виявлення логічних форм.

Теоретичне і практичне значення логіки. Зв’язок логіки з філософією. Сутність діалектичної логіки. Місце логічної культури в духовному прогресі українського суспільства на сучасному етапі закономірних змін. Логіка і нове мислення.

Тема 2. Основні риси правильного мислення та формально логічні закони

Поняття логічного закону. Порівняльна характеристика законів логіки та законів природознавства. Закони філософії та науки логіки. Поняття правильного мислення. Основні риси правильного мислення: визначеність, послідовність, несуперечність і доказовість. Істинність і формальна правильність міркування.

Характеристика основних формально-логічних законів. Об’єктивний і загальнолюдський характер законів логіки.

Сутність закону тотожності. Закон тотожності як закон однозначності думки і обґрунтування твердження. Вимоги закону тотожності до процесу міркування та правильного мислення. Закон тотожності: заперечує, застерігає, не забороняє або вимагає.

Сутність закону суперечності. Про що стверджує логіка суперечності суджень. Структура суджень, які знаходяться у відношенні суперечності. Значення закону суперечності для спростування суперечливих думок. Логічні та діалектичні суперечності.

Сутність закону виключеного третього. Визначення суперечливих суджень. Вимоги закону виключеного третього до суперечливих суджень. Неможливість логічної “середини” і можливість реальної альтернативи.

Сутність закону достатньої підстави. Закон достатньої підстави як своєрідний підсумок трьох попередніх законів. Еквівалентні формулювання закону достатньої підстави. Поняття логічного обґрунтування суджень. Необхідність обґрунтування думки, доведення істини.

Тема 3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції між поняттями.

Визначення поняття. Мовні засоби виразу поняття. Види ознак предмета думки. Дефініція змісту поняття. Предикат як знакова форма фіксації змісту поняття. Родові та видові ознаки. Дефініція обсягу поняття. Класи, множини, підмножини і елементи предметів. Обсяг поняття як множина. Поняття множини.

Види понять: загальні, пусті, одиничні, збірні і незбірні, конкретні та абстрактні, позитивні і негативні, співвідносні і безвідносні.

Логічні відношення між поняттями. Визначення логічного відношення. Порівнянні і непорівнянні поняття, сумісними і несумісними. Тотожні поняття. Відношення рівнозначності, підпорядкування, перехрещення, протилежності, співпорядкування. Кола Ейлера.

Логічні операції над поняттями. Визначення логічної операції. Обмеження й узагальнення понять. Операції над обсягами понять як множинами. Операція доповнення обсягу поняття. Операція перетину обсягів поняття. Операція об'єднання обсягів поняття.

Поділ поняття та правила поділу. Визначення поділу. Структура операції поділу: ділене поняття, члени поділу, підстава поділу. Види поділу понять: поділ за видозмінюваною ознакою та дихотомічний поділ. Спеціальні правила поділу понять та можливі помилки при їх порушенні.

Визначення поняття та правила визначення. Дефініція визначення поняття. Структура визначення поняття. Площини визначення. Правило введення. Правило усунення. Види визначення. Реальна і номінальна дефініції. Основні правила визначення понять.

Тема 4. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.

Найуживаніші дефініції судження. Загальна характеристика суджень. Логічна структура судження. Співвідношення понять: «судження», «речення» та «висловлювання». Прості і складні судження. Структура простого судження: суб'єкт, предикат, зв'язка, квантор.

Класифікація суджень. Категоричні і некатегоричні. Атрибутивні судження, судження з відношеннями і судження існування. Модальні судження, умовні судження, розділові судження. Типологія атрибутивних суджень за кількістю і якістю. Загально-стверджувальні, частково-стверджувальні, загально-заперечні і частково-заперечні судження. Логічні відношення між атрибутивними судженнями. Порівнювані судження і не порівнювані судження. Сумісні і несумісні судження. Відношення підпорядкування /сумісні/. Відношення протилежності суджень (контрарності)-/несумісні/. Відношення підпротилежності суджень (субконтрарності)-/сумісні/. Відношення суперечності суджень(контрадикторності)-/несумісні/.

Розподіленість термінів у судженнях. Схеми відношень між термінами в категоричних судженнях (за Ейлером). Розподіленість і нерозподіленість суб'єкта і предиката у загально-стверджувальному, частково-стверджувальному, загально-заперечувальному, частково-заперечувальному судженнях.

Визначення складного судження. Види складних суджень. Виклад складних суджень мовою логіки висловлювань. Алфавіт (логічна символіка) та правила утворення. Кон'юнкція, диз'юнкція, імплікація, еквіваленція і заперечення. Порівнювані складні судження. Непорівнювані складні судження. Сумісні складні судження: еквівалентність, часткова сумісність, логічне слідування. Несумісні складні судження: суперечність, протилежність.

Змістовий модуль 2. «Логічні основи теорії аргументації»

Тема 5. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силізму

Загальна характеристика умовиводу. Структура умовиводу: посилка (підстава), вивідне знання (логічний наслідок). Обґрунтовуючі знання (наукова основа). Форми і види умовиводів. Поняття індуктивного та дедуктивного умовиводу. Умовиводи за логічним квадратом і за аналогією. Безпосередні і опосередковані умовиводи. Поняття та типові приклади безпосередніх умовиводів: перетворення, обернення, протиставлення предиката.

Поняття висновку логіки висловлювань. Типологія правил висновку логіки висловлювань. Визначення основних прямих правил. Характеристика основних непрямих правил. Метод аналітичних таблиць.

Поняття дедуктивного умовиводу, його структура. Структура та форма категоричного силогізму. Поняття фігури та модусу простого категоричного силогізму. Загальні правила простого категоричного силогізму. Спеціальні правила простого категоричного силогізму та їх обґрунтування. Виведення модусів фігур простого категоричного силогізму. Застосування аналітичних таблиць для обґрунтування силогістичних висновків.

Типологія умовиводів. Умовні умовиводи. Розділові умовиводи. Умовно-розділові умовиводи.

Тема 6. Логічні основи теорії аргументації .

Сутність логічної аргументації. Обґрунтування – один із основних принципів розвитку науки і логічного мислення. Доказовість – необхідна умова розвитку науки. Факти і аргументи. Переконавання.

Поняття доведення. Структура доведення. Види доведення. Спростування, його основні види. Правила доведення і спростування: правила і помилки стосовно тези, правила і помилки стосовно демонстрації. Софізми і парадокси. Паралогізми. Еклектика. Апорії. Антиномія. Роль науки в розв'язанні парадоксів і антиномій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. «Законои і форми правильного мислення»						
Тема 1. Предмет і значення традиційної логіки. Мова логіки.	14	2	2			10
Тема 2. Основні риси правильного мислення та формально логічні закони	12	2	2			8
Тема 3. Визначення поняття як початкової форми мислення. Логічні відношення та операції між поняттями.	14	2	2			10
Тема 4. Логічна сутність судження. Відношення між судженнями.	12	2	4			6
Разом за змістовим модулем 1	52	8	10			34
Змістовий модуль 2. «Логічні основи теорії аргументації»						
Тема 5. Умовиводи як складна форма мислення. Поняття категоричного силлогізму	14	4	4			6
Тема 6. Логічні основи теорії аргументації.	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 2	28	6	6			16
Усього годин	80	14	16			60
Модуль 2						
ІНДЗ	10		-	-		-
Усього годин	90	14	16			60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мова і закони логіки	2
2	Логічні відношення і операції над поняттями	4
3	Логічна символіка і визначення істинності простих суджень.	2
4	Логічна символіка і розв'язання складних суджень. Таблиці істинності.	4
5	Фігури і модуси категоричного силлогізму. Аналітичні таблиці.	4
	Всього	16

6. Теми практичних занять

Згідно робочої програми для дисципліни "Логіка" практичні заняття не заплановані.

7. Теми лабораторних занять

Згідно робочої програми для дисципліни "Логіка" лабораторні заняття не заплановані.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Елементарна логіка	5
2	Цікаві задачі з логіки	5
3	Основні операції між поняттями	8
4	Логічний квадрат	10
5	Перетворення та обернення умовиводів	6
6	Силогізм та його види	6
7	Дискусія та полеміка	5
8	Парадокси та антиномії	5
	Разом	60

9. Індивідуальні завдання

- Зробіть перетворення суджень:
 - люди мають естетичні почуття;
 - Жоден патріот не зневажає культури свого народу.
- Чи правильно здійснені перетворення суджень:
 - деякі держави мають атомну зброю. Отже, деякі держави не мають атомної зброї.
 - деякі держави мають атомну зброю. Отже, деякі держави мають не атомну зброю;
 - жоден кит не є рибою. Отже будь-який кит є не рибою;
 - Один доказ не доказ. Отже, один доказ не доказ.
- Оберніть такі судження:
 - кожна людина має право на свободу слова;
 - жоден гуманіст не визнає права будь-кого на приниження людської гідності особи
- З'ясуйте, чи правильно здійснені протиставлення предикатів. (Відповідь обґрунтуйте):
 - жоден патріот не відмовляється від мови своєї нації. Отже, деякі з тих, хто не відмовляється від мови своєї нації, є патріотами;
 - жодна людина не бажає загибелі життя на Землі. Отже, жоден з тих, хто бажає загибелі життя на Землі не є людиною.
- Визначте засновки (більший і менший) висновок, а також терміни (середній, більший і менший) у таких силогізмах::
 - Усі схильні до гарячкості люди - холерики.
Деякі оратори схильні до гарячкості.
Деякі оратори - холерики.
 - Жодна людина не є досконалою.
Усі греки - люди.
Отже, жоден грек не є досконалим.
- Чи правильні ці силогізми? Обґрунтуйте свою думку з допомогою правил силогізму та правил фігур:
 - Всі, хто називає нас людьми, говорять істину.
Всі, хто називає нас аморальними, називає нас людьми.
Отже, всі, хто називає нас аморальними, говорить істину.
 - Африка - континент.
Сахара - частина Африки.
Отже, Сахара - континент.
- Чи правильні ці силогізми? Якщо ні, то які правила у них порушені?
 - Кожний правильний силогізм має три терміни. Цей силогізм не є правильним. Отже, цей силогізм не має трьох термінів.
 - Будь-який правильний силогізм не відповідає правилам логіки. Цей силогізм неправильний. Отже, він не відповідає правилам логіки
 - Люди - мислячі істоти. Дельфіни не люди. Отже, дельфіни не належать до мислячих істот.
- З'ясуйте, чи правильним є розділово-категоричні умовиводи:
 - Люди відрізняються від тварин або наявністю розуму, або наявністю свободи волі.
Тварини теж мають розум.
Отже, люди відрізняються від тварин наявністю свободи, волі (Ж.Ж. Руссо).
- Проаналізуйте наведені індуктивні міркування. З'ясуйте їх вид, структуру і ступінь правдоподібності:
 - Земля рухається навколо Сонця. Марс рухається навколо Сонця. Отже, усі планети Сонячної системи рухаються навколо Сонця;
 - Жодна з моїх дискет не містить відомих вірусів, бо кожну з них я перевіряв сам;
 - Учитель, читаючи підряд список учнів класу, переконується, що названі ним учні присутні. Виходячи з цього, вчитель робить що присутні всі учні.

10. Як ви ставитесь до історичних аналогій? Чи завжди вони слухні? Наведіть конкретні приклади.

10. Методи навчання

Для вивчення дисципліни «Логіка» використовуються методи навчання такі, як: способи спільної праці викладача та студента як денної, так і заочної форми навчання, за допомогою яких викладач надає студенту можливість отримати певні знання, інформацію, сприяє розвитку навичок та вмінь, здібностей, що необхідні майбутньому фахівцю.

- викладання матеріалу на лекційних та практичних заняттях за темами, що наведені у програмі навчальної дисципліни;

– пояснення як послідовне логічне викладання складних питань, правил, принципів, законів. Використовується як на лекційних, так і на семінарських заняттях;

– метод обговорення матеріалу, що вивчається. Обговорення здійснюється у формі семінарських занять та бесід у вільний від аудиторних занять час. Під час проведення семінарського заняття з найбільш актуальних проблем курсу з метою більш якісного засвоєння учбового матеріалу використовуються дискусія та проблемна ситуація;

– метод вправ, який включає в себе вирішення завдань, що наведені у методичних рекомендаціях до вивчення курсу з кожної теми, аналіз конкретних ситуацій з використанням фактичного матеріалу, який готується як викладачем, так і студентами самостійно. Виконання вправ може здійснюватися як індивідуально кожним студентом під контролем викладача або самостійно, так і у формі виконання завдань групою у час відведений на аудиторні семінарські заняття;

– самостійна робота студента, яка включає роботу з літературними джерелами з дисципліни; виконання практичних домашніх завдань та вправ; виконання індивідуальних завдань, а саме написання рефератів, есе, аналіз конкретної ситуації, складання конспектів-схем, підготовка доповідей з подальшим обговоренням за тематикою, що наведена у методичних рекомендаціях щодо вивчення курсу.

11. Методи контролю

поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінка за виконання модульних завдань, модульна контрольна робота, співбесіда під час індивідуальних завдань.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	20	15	15	20	

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Підручники та посібники.
2. Базові конспекти лекцій.
3. Лекції на електронних носіях.
4. Роздруковані тексти практичних та індивідуальних робіт та їхній електронний варіант.
5. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях.

14. Література

Базова

1. Анисов А.М. Современная логика. – М., 2002.
2. Бандурка О.М., Тягло О.В. Курс логіки. – Х., 1999.
3. Бартон В.И. Логика. – Минск, 2005.
4. Гвоздик О.И. Логика. – К., 1994.
5. Жеребкін В.Є. Логіка. – К., 2001.
6. Жоль К.К. Методы научного познания и логика (для юристов). – К., 2001.
7. Жоль К.К. Логика для юристов: Учеб. пособие. – М., 2004.
8. Івін О.А. Логіка. – К., 1996.
9. Івін А.А. Логика для юристов: Учеб. пособие. – М., 2004.
10. Івлєв Ю.В. Логика для юристов. – М., 2000.
11. Кириллов В.И., Старченко А.А. Логика. – М., 2005.
12. Конверський А.Є. Логіка для юристів. – К., 2004.
13. Малахов В.П. Логіка для юристів. – М., 2002.
14. Тофтул М.Г. Логіка. – К., 1999.
15. Хоменко І.В. Логіка. – К., 2004.
16. Хоменко І.В. Логіка для юристів. – К., 2001.
17. Щербина О.Ю. Логіка для юристів. – К., 2004.
18. Берков В.Ф. Логика: задачи и упражнения. Практикум. – Минск, 1998.
19. Івін А.А. Практическая логика. – М., 1997.
20. Кириллов В.И., Орлов Г.А., Фокина Н.И. Упражнения по логике. – М., 2005.
21. Карамішева Н.В., Бовтач С.В. Збірник логічних завдань. – Львів, 1997.
22. Мельников В.Н. Логические задачи. – Киев – Одесса, 1990.
23. Хоменко І.В. Логіка в задачах. – К., 1998.
24. Хоменко І.В. Логіка. Практикум. – К., 2002.

Допоміжна література

25. Горский Д.П., Івін А.А., Никифоров А.Л. Краткий словарь по логике. – М., 1991.
26. Івін А.А., Никифоров А.Л. Словарь по логике. – М., 1998.
27. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. – М., 1995.
28. Философский энциклопедический словарь. – М., 1993
29. Алексеев А.П. Аргументация. Познание. Общение. – М., 1991.
30. Анушат Э. Искусство раскрытия преступлений и законы логики. – К., 1997.
31. Арно А., Николь П. Логика, или Искусство мыслить. – М., 1991.
32. Арцишевський Г.В. Выдвижение и проверка следственной версии. – М., 1978.
33. Бандура О.А., Лукашевич В.Г. Криминалистическая версия. – К., 1991.
34. Бродский И.Н. Отрицательные высказывания. – Л., 1973.
35. Брутян Г.А. Аргументация. – Ереван, 1984.
36. Войшвилло Е.К. Символическая логика. – М., 1989.
37. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления. – М., 1989.
38. Вступ до сучасної юридичної логіки / Титов В.Д. та інші. – Харків, 2001.
39. Гвоздик О.І. Логічні числення: принципи побудови та застосування в юриспруденції. – К., 2003.
40. Горский Д.П. Определние. – М., 1974.
41. Жеребкин В.Е. Логический анализ понятий права. – К., 1976.
42. Жеребкин В.Е. Оценочное понятие права. – Х., 1976.
43. Ивахина Н.Н. Культура судебной речи. – М., 1995.
44. Івін А.А. Искусство правильно мыслить. – М., 1986.
45. Івін А.А. Логика норм. – М., 1973.
46. Івін А.А. Основы теории аргументации. – М., 1997.
47. Івін А.А. По законам логики. – М., 1984 (Ю 4).
48. Івін А.А. Теории аргументации. – М., 2000.

49. Индуктивная логика и формирование научного знания. – М., 1987.
50. Ишмуратов А.Т. Вступ до філософської логіки. – К., 1997.
51. Ишмуратов А.Т. Закон суперечності і логіка парадоксів // Філософська думка. – 1983. - №3, С.43-50.
52. Ишмуратов А.Т. Логический анализ практических рассуждений. – К., 1987.
53. Карамішева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. – Львів, 2000.
54. Кнапп В., Герлох А. Логика в правовом сознании. – М., 1987.
55. Ларин А.М. От следственной версии к истине. – М., 1976.
56. Логические и математические методы в правовой теории и практике. – Л., 1989.
57. Лузгин И.М. Логика следствия. – М., 1976.
58. Маяцкий Ф.О. Необходимые (дедуктивные) умозаключения и их роль в следственной и оперативно-розыскной работе. – Кишинев, 1974.

15. Інформаційні ресурси

1. інтернет-ресурси
2. базова та допоміжна література.